Sampo Seppänen

9.11.2026

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi
Eduskunta

Asia: HE 249/2026 vp, Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuosina 2027 ja 2028 myönnettävästä puhtaan teollisuuden investointien verohyvityksestä sekä Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Energiateollisuus ry:n lausunto

Energiateollisuus ry kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Suomella on merkittävä potentiaali parantaa puhtaan siirtymän myötä talouden kasvua sekä lisätä verotuloja ja hyvinvointia. Siirtymän investoinneista on käynnissä laaja kansainvälinen kilpailu. Venäjän hyökkäyssodan ja energiakriisin myötä tehdyt EU:n valtiontukisääntöjen väliaikaiset poikkeukset sekä vuonna 2025 voimaan tullut puhtaan teollisen kehityksen valtiontukikehys (CISAF 2025-2030) ovat mahdollistaneet EU:n jäsenmaissa laajasti valtiontukien jakamisen puhtaan siirtymän investointeihin. Tämä on heikentänyt Suomen kilpailuasemaa teollisien investointien osalta. Suomen etu olisi palata takaisin tiukempiin valtiontukisääntöihin ja välttää valtiontukikilpailu EU:n sisällä. Tämä ei kuitenkaan toteudu ainakaan ennen vuoden 2030 loppua. Valtiontukien myötä muuttuneessa kilpailuoloissa pidämme erinomaisena, että hallitus edesauttaa investointien rantautumista Suomeen verohyvityksellä, vaikka siinä on myös selviä puutteita.

Kiinnitämme hallituksen esityksessä huomiota seuraaviin asioihin:

Vedyn kohtelu verohyvityksessä

Suomen sähköverkon sähkö on nykyään lähes päästötöntä ja siitä tuotettu vety luetaan EU:n lainsäädännössä vähähiiliseksi vedyksi. Pidämme hyvänä, että RFNBO-tuotannon osalta lakiluonnokseen on sisällytetty CISAF-valtiontukisäännösten mahdollistama poikkeus, jossa RFNBO-tukea saanut investointi voi tuottaa vähähiilistä vetyä 20 prosenttia kokonaismäärästä yhdessä uusiutuvien muuta kuin biologista alkuperää olevien polttoaineiden kanssa.

Valitettavasti vähähiilisen vedyn tuotantohankkeita on CISAF-säännösten vuoksi muutoin haastavaa tukea tämänkaltaisessa tuki-instrumentissa. Jos teollinen toimija kuitenkin valmistaa itse tuotantoprosessissa käyttämänsä vedyn, voidaan silloin koko hanketta arvioida teollisuuden kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevana investointina ja siinä tapauksessa vähähiilisen vedyn tuotanto voi tämän lainsäädännön puitteissa saada tietyin edellytyksin tukea. Tämä on oikean suuntainen parannus verrattuna vuonna 2025 myönnettyyn verotukeen.

Hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen

Bioperäisellä hiilidioksidin talteenotolla voidaan saavuttaa Suomessa merkittäviä taloudellisia ja ilmastohyötyjä sekä korvata fossiilisia raaka-aineita ja polttoaineita. Merkittävä osa bioperäisestä hiilidioksidista syntyy energiayhtiöiden yhteistuotanto- ja kaukolämpölaitoksista. Talteenottohankkeet eivät ole tällä hetkellä markkinaehtoisesti kannatettavia. Euroopan laajuisten markkinoiden kehittämisen lisäksi talteen otetulle biogeeniselle hiilidioksidille olisi tärkeää olla alkuvaiheessa kannustimia, joilla vauhditetaan investointeja ja markkinan syntymistä.

Hallituksen esityksessä todetaan, että mahdollisuus tukea hiilidioksidin talteenottoa koskee hiilidioksidin talteenottoa teollisessa toiminnassa eikä esimerkiksi biogeenisen hiilidioksidin talteenotto kaukolämmön tuotannossa kuuluisi hyvityksen soveltamisalaan.

- Pidämme erittäin valitettavana, että hiilidioksidin talteenottohankkeet kaukolämpö- ja yhteistuotantolaitosten (CHP) osalta eivät ole hyvityksen piirissä. Tämä ei ole tullut esille verohyvityksen lakiluonnosvaiheessa ja on ilmeisesti käynyt ilmi vasta verotuen notifikaatioprosessin yhteydessä. Näkemyksemme mukaan kyseisten hankkeiden tulisi ehdottomasti kuulua esitetyn kaltaisen tuki-instrumentin piiriin.

Kaukolämmön hiilidioksidin talteenottohankkeiden pois sulkeminen CISAF:n soveltamisalasta ei kuulosta kyseisen valtiontukikehyksen hengen mukaiselta. Esimerkiksi yleinen ryhmäpoikkeusasetus (GBER) mahdollistaa bioperäisen hiilidioksidin talteenottohankkeiden tukemisen kaukolämpölaitoksissa. Myös eduskunnan talousvaliokunta totesi valtioneuvoston tavoin CISAF-sääntelyn E-kirjeen lausunnossaan, että sääntöjen tulisi soveltua riittävän hyvin myös biogeenisen hiilidioksidin talteenottoon.

Sähkön pitkäaikainen varastointi tai lämmön kausivarastointi

Investointihyvityksen soveltamisalaan kuluu sähkön pitkäaikaisen varastoinnin ja lämmön kausivarastoinnin ei tavanomaisten teknologioiden investoinnit. Pidämme tätä energiajärjestelmän kehittämisen kannalta positiivisena.

Investointien toteuttamisaikataulu

Pidämme hyvänä, että esityksessä on hyödynnetty valtiontukipuitteiden mahdollisuutta pidentää hankkeiden toteuttamisaikaa aiemmasta 36 kuukaudesta 48 kuukauteen ja joissakin energia- ja teollisuushankkeissa 60 kuukauteen.

Investointien verohyvitys ei ole mahdollinen osakkuusyhtiöille

Suomen sähköntuotannosta merkittävä määrä tuotetaan ns. Mankala-yhtiöissä. Nämä osakkuusyhtiöt eivät tavoittele voittoa, vaan tuottavat sähköä ja lämpöä omakustannushintaan yhtiön osakkaille. Näin kyseinen yhteisöverosta tehtävään verohyvitykseen pohjautuva instrumentti ei sovellu Mankala-yhtiöiden tekemiin investointeihin. Tämä koskee verohyvityksen osalta esimerkiksi sähköjärjestelmän kannalta merkittäviä pumppuvoimaloita (pitkäaikaiset sähkövarastot), joissa hankkeiden kehittäjät ovat kyseisiä osakkuusyhtiöitä.

Verohyvitys vuoden 2028 jälkeen

Kansallinen laki verohyvityksestä olisi voimassa vuoden 2028 loppuun asti. Löysennetyt valtion tukisäännökset (CISAF 2025) ovat voimassa vuoden 2030 loppuun. Puhtaan siirtymän investointien kansainvälistä kilpailutilannetta on seurattava ja kansallisia tukimekanismeja tulee harkita ja toteuttaa myös vuoden 2028 jälkeen, jos muiden maiden voimakas tukipolitiikka jatkuu. Näin Suomella olisi paremmat mahdollisuudet investointikilpailussa. Pidemmällä tähtäimellä Suomen etu on palata takaisin tiukempiin valtiontukisääntöihin ja välttää valtiontukikilpailu EU:n sisällä.

Verohyvityksen vuotuinen hyödyntämismäärä

Investointihyvitystä saisi lakiluonnoksen mukaan vähentää vuodessa korkeintaan kymmenen prosenttia hyvityksen kokonaismäärästä 20 vuoden aikana. Verohyvitys jakautuu näin melko pitkälle ajalle. Diskonttauksen myötä tuen kokonaismäärän merkitys vähenee, kun huomioidaan verohyvityksen hyödyntämismahdollisuuden pitkä aikajänne.

Ystävällisin terveisin

Energiateollisuus ry
Sampo Seppänen
Asiantuntija
sampo.seppanen@energia.fi
(+358503407716)